

پشتوانه‌ای برای سینمای بدون ژانر

سی‌ونهمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران در تنوع و گستردگی قالب قصه‌گویی مثال‌زدنی است

۱۰

فیلم‌های بلند و سینمای حرفه‌ای ایران معمولاً ژانر و فیلمسازی در گونه‌های مختلف فیلم غافل است و اعتنایی به قالب‌های روایتی متفاوت نمی‌کند. البته در برخی سال‌ها و دوره‌ها و حتی در این مقطع زمانی، برخی فیلمسازان علاقه‌هایی به روایت در ژانر نشان داده‌اند و فیلم‌هایی هم ساخته‌اند اما باین حال این رجوع و بهره‌گیری نام و تمام اتفاق نیفتاده و غالباً یک جای کار می‌لنگد و نسبتش با ژانر کامل نیست. هرچقدر سینمای جهان از گذشته تا امروز از ژانر بهره‌ها برده و به نان و نوابی رسیده، سینمای ایران مسیر برعکس را طی کرده و به‌ویژه در این سال‌ها اخیر به شکل عجیبی اصرار به روایت فضایی بیگانه با ژانر و در بستر سینمای اجتماعی و فیلم‌های واقع‌گرا و شبه‌واقع‌گرا دارد. اگر با فیلمساز بدبین یا دست‌کم تلخ‌اندیشی روبه‌رو باشیم...



گفت‌وگوی «جام جم» با ابوالقاسم ناصری مدیر گروه تولید شبکه مستند

حمایت رسانه ملی از فیلمسازان سینمای کوتاه

رسانه

۷

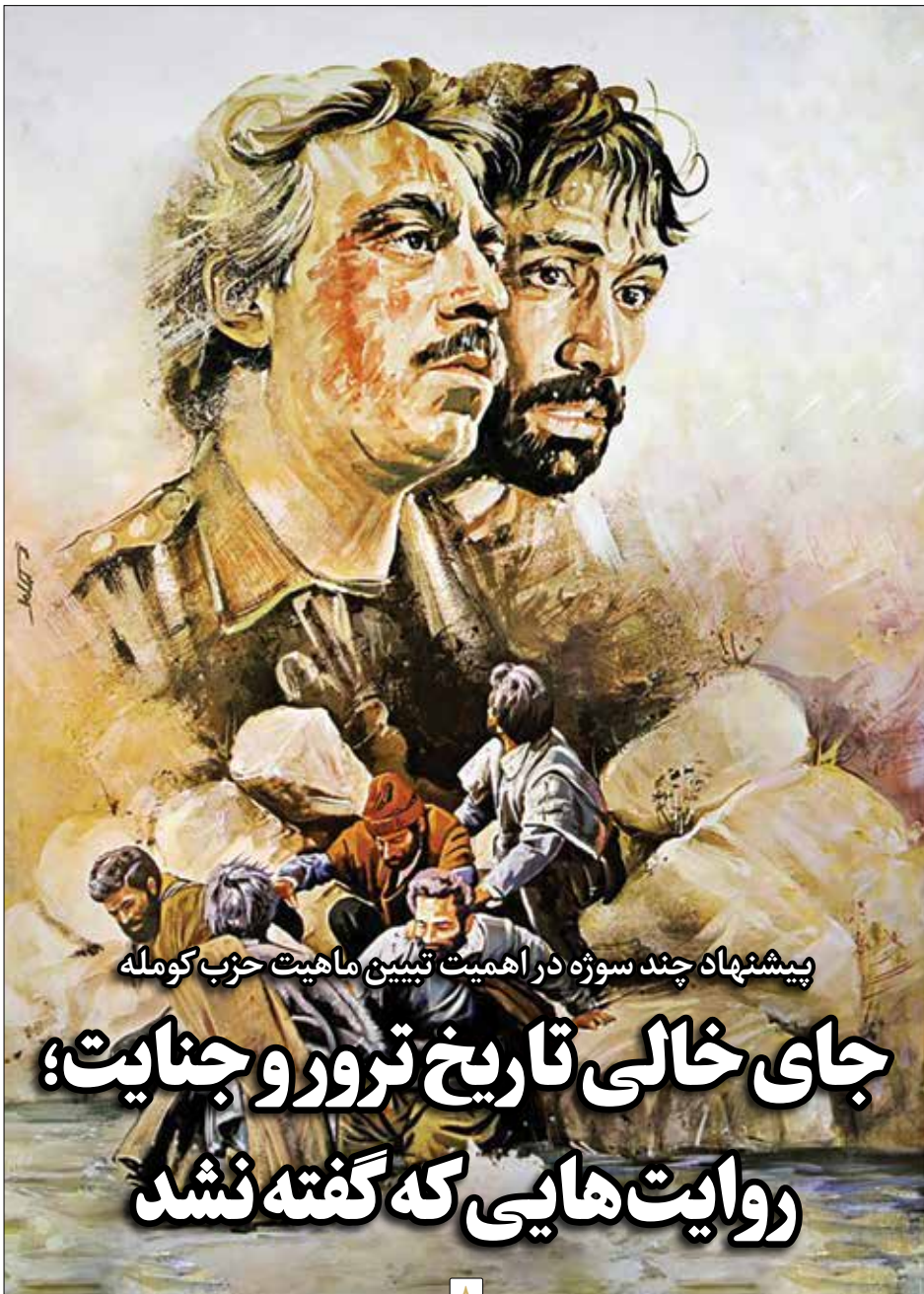


دکتر امیر یزدانی، پژوهشگر حوزه سواد رسانه‌ای در گفت‌وگو با «جام جم»:

سواد رسانه‌ای نمی‌گذارد با هر جریانی همراه شویم

سبک زندگی

۱۲



پیشنهاد چند سوژه در اهمیت تبیین ماهیت حزب کومله

جای خالی تاریخ ترور و جنایت؛ روایت‌هایی که گفته نشد

۸

پوستر فیلم «اتاق یک» به کارگردانی رحیم رحیمی پور

گزارش

نگاهی به جشنواره اقوام ایرانی که در روزهای گذشته در تهران برگزار شد

دوره‌می ایران عزیز



جایزه مسابواری - جام جم

این روزها اگر به دریاچه شهدای خلیج فارس سر زده باشید، شاهد برگزاری یک رویداد بزرگ فرهنگی به نام جشنواره «ایران عزیز» بودید که ۲۹ مهر به کار خود پایان داد. این جشنواره با هدف نشان دادن جلوه‌های زیبای وحدت اقوام ایرانی و معرفی فرهنگ، تمدن، آداب و رسوم اقوام گوناگون ایرانی برگزار شد و شاهد همراهی و حضور قابل توجه شهروندان تهرانی بودیم. حضور چهره‌های شاخص و تاثیرگذار هر یک از اقوام معرفی و تقدیر شده، این فرصت را فراهم کرده بود که اقوام ایرانی، فرهنگ خود را به معرض نمایش بگذارند و مختصات فرهنگی، تاریخی و... خود را به دیگر ایرانیان معرفی کنند. این کارکرد فرهنگی در کنار فضایی شاد، باعث شده بود خانواده‌ها در ایام برگزاری جشنواره، ضمن حضور در مجموعه تفریحی دریاچه شهدای خلیج فارس، جوانان و نوجوانان را با ویژگی‌های خرده‌فرهنگ‌های ایرانی آشنا کنند. برای مثال شهروندان تهرانی فرصت داشتند با حضور در سینما جاده‌هایی که در سطح مجموعه تفریحی دریاچه پیش‌بینی شده بود، چند ساعت زندگی در سیاه‌چادر را تجربه کنند و با فرهنگ عشایر سیستان و بلوچستان، کهنکلیوه و بویراحمد، بختیاری و قشقایی آشنا شوند. اقوام لر، کرد، آذری، بلوچ، ترکمن، گیلکی، مازنی، عرب، بختیاری، قشقایی و خطه جنوبی کشور در جشنواره فرصت داشتند با دیگر هموطنان خود به صورت مستقیم ارتباط برقرار کنند و در کنار آنان، برنامه‌های فرهنگی و هنری مانند اجرای موسیقی اقوام، نمایش مستند کوتاه، برگزاری مسابقه برای حاضران، برنامه ویژه

درس وحدت به آینده‌سازان ایران

کودکان و نیز حضور و اجرای برنامه تعدادی از هنرمندان و خوانندگان مطرح کشور به جشنواره جلوه خاصی داده بود. این جشنواره، یک بخش میدانی هم داشت که در آن ۲۵۰ غرفه عرضه محصولات فرهنگی و صنایع دستی، وحدت اقوام ایرانی و پوشاک و آداب و رسوم اقوام گوناگون به نمایش درآمده بود و در آن سعی شده بود محصولات با کیفیت در دسترس علاقه‌مندان قرار گیرد. اجرای این جشنواره در زمانی که دشمنان وحدت و یکپارچگی ملی ایران، نقشه‌های شومی برای ایجاد فاصله میان اقوام ایرانی در سر دارند، اقدام قابل توجه و خوبی بود که سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران انجام داد.

یکی از اهداف برگزاری این جشنواره، آگاه‌سازی آینده‌سازان ایران، درباره فرهنگ ایرانی و اجزای سازنده آن بوده است که با ایجاد بخشی به نام بخش کودک و نوجوان پیگیری می‌شد. سعید رنجبریان، دبیر بخش کودک و نوجوان جشنواره ایران عزیز در گفت‌وگو با جام جم در باره اهداف این بخش گفت: توجه به این‌که جشنواره ایران عزیز با محوریت اقوام ایرانی برگزار شد، تلاش کردیم با ابزار بازی و سرگرمی بخشی از فرهنگ نواحی و شهرهای مختلف ایران را به کودکان و نوجوانان معرفی کنیم. فرهنگ اقوام شامل آداب و رسوم، نوع پوشش، محصولات، سوغات و... است که این موارد را به شیوه‌ای جذاب به بچه‌ها ارائه کردیم تا ارتباط بهتری با آن برقرار کنند. مجموعه

را تشکیل می‌داد، همراه با حروف به صورت به هم ریخته قرار داده شده بود و کودک با کمک و راهنمایی مربی، به ضرب‌المثل مورد نظر می‌رسید و جایزه می‌گرفت. مکعب‌های قصه‌گو، دیگر غرفه جشنواره بود که در آن ۹ مکعب با اشکال و کلمات مختلف در نظر گرفته شده و کودکان و نوجوانان با انتخاب یکی از این مکعب‌ها، یک قصه درباره اقوام تعریف می‌کرد. برگزاری مسابقه بادبادک‌بازی بین کودکان در ساحل دریاچه یکی دیگر از برنامه‌هایی بود که با استقبال گسترده بچه‌ها از این برنامه‌ها روبه‌رو شد.

رنگ بندی فرهنگی ایران زمین

رضا دوستعلی که مسئولیت دبیری اجرایی جشنواره را به عهده داشت، درباره هدف شهرداری تهران از برگزاری این جشنواره در پایتخت کشور گفت: همه اقوام و حتی قبیله‌ها و عشیره‌ها در شهر تهران نمایندگانی دارند، اما نمادهای این اقوام را در فضای شهری نمی‌بینیم و شاید بسیاری از مردم به‌ویژه جوانان و نوجوانان نسبت به ویژگی‌های قومیتی کمتر شناخت داشته باشند. در کتاب‌های درسی، فیلم‌ها و سریال‌ها و حتی نامگذاری معابر با این پدیده آشنا شده‌اند اما فراهم کردن بستری که نسل جدید بتوانند چند ساعت با اقوام زندگی کنند و از نزدیک آنها را ببینند، تأثیر بهتری خواهد داشت. در ضمن در این جشنواره صنایع دستی و تولیدات اقوام گوناگون با قیمت مناسب در اختیار بازدیدکنندگان قرار گرفت و این اقدام در حمایت از کارآفرینی و صنایع دستی تاثیرگذار است و می‌تواند به اقتصاد این اقوام کمک کند. معاون هنری سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران با اشاره به تمرکز ویژه جشنواره ایران عزیز بر موسیقی اقوام عنوان کرد: رنگ‌بندی زیبای مناطق و نواحی مختلف ایران، در موسیقی این مناطق هم به خوبی متجلی شده است. امیرحسین سمیعی، معاون هنری سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران نیز با اشاره به اجرای موسیقی اقوام گوناگون در جشنواره ایران عزیز بیان کرد: موسیقی به نوعی در سبک زندگی اقوام حل شده و در فعالیت‌های روزمره آنان حضور دارد. اما آیا این جشنواره با برگزاری این دوره در چند روز اخیر پایان یافته و شهروندان دیگر فرصت آشنایی با اقوام را در آینده نخواهند داشت، دوستعلی دبیر اجرایی جشنواره در این باره می‌گوید: سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران در محله‌های مختلف شهر تهران مراکز فرهنگی‌ای برای ارائه خدمات به شهروندان در اختیار دارد و جشنواره ایران عزیز نیز در طول سال به صورت مستمر در این مراکز ادامه می‌یابد تا همچنان زمینه آشنایی با فرهنگ اقوام گوناگون برای نوجوانان و جوانان فراهم باشد. در حقیقت این جشنواره یک آغاز برای این مسیر است و قصد داریم در برگزاری چنین برنامه‌هایی تداوم داشته باشیم.

بخش سوم

عمق میدان

نوبت پرسیدن و اندیشیدن است

ریشه بیانیه‌ها و تحریم‌های سینماگران همسو با اغتشاشگری کجاست؟

علیه استقلال و پیشرفت ایران منادی بردگی و بازگشت به گذشته پهلوی‌وار دارد، چیست؟ امروز اگر آمار دقیقی وجود داشت، می‌شد دید که قاعدتا تعداد فیلم‌های کوتاه پس از سال‌های ۵۷ تا امروز باید از ۴۰ هزار گذشته باشد. تنها آمار سالیانه فیلم‌های کوتاه متقاضی شرکت در جشنواره فیلم کوتاه تهران در آغاز دهه ۱۴۰۰، ۱۶۰۰۰ بوده است. تنها یک جشنواره، آن هم در سال ۱۳۸۱ - که اگر ۱۷۳ این آثار تولید همان سال بوده باشد - با احتساب زیاد و کم سال‌های مختلف می‌تواند به حجم عظیم تولید فیلم کوتاه در جمهوری اسلامی بی‌برد. با توجه به فیلمسازان آماتوری که بعد از تولید یکی دو فیلم عرصه فیلمسازی را ترک کرده و با توجه به نهادهای مختلف تولیدکننده فیلم کوتاه نظیر انجمن سینمای جوانان ایران، می‌توان تشخیص داد که در این قلمرو طی این سال‌ها چه حجم فعالیت مهمی صورت گرفته است.



احمد میرزاجانی
شهر
پژوهشگر

در بخش‌های گذشته این سلسله یادداشت‌ها با فرآیند شکل‌گیری یک واکنش ظاهراً جزئی و تصادفی، سینماگران فیلم‌های کوتاه (چه فرقی می‌کند سینمای داستانی فرقه‌ای هم با همین منطق رشد کرده آشنا شدیم. اکنون واکنش اعضای کانون پرورش فکری یا سینماگران روشنفکر نتولیرال یا روزنامه‌نگاران روزنامه‌های نتولیرال ایران در بستر تحولات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی می‌تواند بازخوانی و رمزگشایی شود.

امروز، ما با زمینه اصلی فرهنگی و طبقاتی رشد نیروهای طرفدار اغتشاش در ایران بیشتر آشنا شده‌ایم. پرشتن آن است که چرابعد از ۲۳ سال از انقلاب اسلامی ۹۸/۲ درصد آزادی ملت با این نظام، برخی هنرمندان چون پیشقراولان اغتشاش عمل می‌کنند و در سینمای کوتاه، مستند و داستانی نیروهای فریگرا بدون نقاب ظاهر می‌شوند و هیچ از همدستی آشکار با پروژه‌های علنی براندازی و آشوب‌خیزی M16، سیا، موساد، سعودی و... شرمند نیستند و از همراهی با BBC که رسانه خونریزبان درنده و تروریست‌های بی‌آبرو و گروه‌های خود را پیش‌فروش کرده معاند است؛ حیا نمی‌کنند و مفتخرند به آن و طی بیانیه و واکنش‌های متعددی چون تحریم، بایکوت و... آن را اعلام و علنی می‌کنند. قاعدتا به‌راه‌انداختن دسته‌های شبه‌فاشیستی تروریستی و پیراهن‌سیاهان که جوانان کم‌سن و سال را فریب می‌دهند، رفتاری ضدگفت‌وگوست و با داعیه ولولیبالیستی روشنفکران جور در نمی‌آید. این امر محصول چند حقیقت است؛ مسیری که آمده‌ایم

مسیری که آمده‌ایم

۲۳ (۱) سال اداره سینمای کوتاه در جمهوری اسلامی ایران تجلی سال‌ها مدیریت غیرعقلانی، فاقد شناخت و تابع بلیشود سطحی‌انگاری مغرط بوده است. حفظ ساختارها و زوایه دید فرح پهلوی و ادغام مکانیکی و صوری آن با داعیه‌های انقلاب اسلامی چه حاصلی می‌توانست داشته باشد؟

۲) در دهه نخست باید سینمای پس از انقلاب را در زمینه‌ای از زندگی سینمای ایران بشناسیم و ببینیم علل جبری و اختیاری توسعه سینما و فیلم‌های کوتاه که بخشی از آن با جریان اغتشاش و پروژه وحشی‌ترین قدرت خودکامه جهان آمریکا، اسرائیل و نوکران سعودی شیطان بزرگ می‌گردند و

استقلال طلب با نیروهای خواهان بردگی غرب.